Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Asiantuntijalausunto
Ympäristöministeriö
Ympäristöneuvos
Penina Blankett

10.6.2024

Maa- ja metsätalousvaliokunta (13.6.2024)

E 39/2024 vp Valtioneuvoston selvitys: ICES:n tieteelliset neuvot vuoden 2025 kalastusmahdollisuuksista Itämerellä

Kansainvälinen merentutkimusneuvosto (ICES) julkaisi 31.5.2024 tieteelliset suositukset Itämeren kalakantojen TAC:eista (TAC = *Total allowable catch= suurin sallittu saalis)* vuodelle 2025.

Suomen kannalta keskeisimmät ehdotukset liittyvät lohen, silakan, kilohailin, punakampelan sekä itäisen ja läntisen turska kantojen TAC:hin. Ympäristöministeriö pitää ICES:in antamia suosituksia hyvinä ja esittää, että niitä tulee pääsääntöisesti noudattaa kun päätetään vuoden 2025 kalakantojen kalastuskiintiöistä /TAC:eista.

Ympäristöministeriö haluaa kiinnittää erityistä huomiota Itämeren tilaan ja sen kytkösiin mm. kalakantojen tilaan. Ympäristöministeriö pitää Itämeren kalakantojen tilan muutoksia huolestuttavina ja ne kertovat hyvin, että Itämeren tila on huono ja vaikutukset näkyvät ravintoverkon eri osissa. Tässä vaiheessa tulisi entistä enemmän kiinnittää huomiota Itämeren tilaan sekä niihin paineisiin ja uhkiin ml. kumulatiiviset paineet eri toiminnoista (merituulivoimalat, kalanviljely, rakentaminen ruoppaus, ravinteet), jotka vaikuttavat mm. luonnon monimuotoisuuteen ja sitä kautta myös kalakantoihin.

Itämeren pääaltaan ja Pohjanlahden lohen osalta ympäristöministeriö tukee esillä olevaa esitystä 40 000 lohen kiintiöstä (kaupallisen ja vapaa-ajankalastuksen) merialueella, siten, että Pohjoisella Itämerellä, Ahvenanmerellä, Saaristomerellä ja Pohjanlahdella (leveyspiirin 59°30´N pohjoispuolella osa-alueilla 29N, 30 ja 31) voidaan neljänmerimailin sisäpuolella kutuvaelluksen aikana (toukokuun alun ja elokuun lopun välisenä aikana) kalastaa lohta kohdennetusti. Samanaikaisesti ympäristöministeriö haluaa korostaa jo alussa esitettyä huolta Itämeren tilasta ja sen vaikutuksista ravintoverkkoihin ja sitä kautta myös kalakantoihin. Ympäristöministeriö pitää myös tärkeänä, että Itämerellä ei harjoiteta laitonta lohenkalastusta ja että lohenkalastuksen edellä mainittua kieltoa Itämeren pääaltaalla noudatetaan ja valvotaan tehokkaasti. Lisäksi on erittäin tärkeää saada Itämerelle lohen monivuotinen suunnitelma ja että kaikki kalastuskuolevuus tulee ottaa huomioon kalastuksen säätelyssä. Ympäristöministeriö esittää varovaisuusperiaatteen noudattamista, eli jos näyttää siltä, että ko. kantojen tila ei parane tai menee huonommaksi, niin tulisi olla valmius myös keskeyttää kalastus.
Suomenlahden lohen osalta ympäristöministeriö tukee esitystä, jonka mukaan Suomenlahden lohen EU TAC olisi tieteellisen neuvon ja vähennysten jälkeen n. 8000 lohta. Näidenkin osalta tulee huomioida alussa esitetty huoli Itämeren tilasta ja vaikutuksista kalakantoihin.
Pohjanlahden silakan osalta odotetaan ICES:n neuvoa syksyksi.

Suomenlahden ja Itämeren pääaltaan silakan osalta ympäristöministeriöllä on samat huolet kuin Pohjanlahden silakan osalta, mutta voi kannatta korkeintaan ICES:n neuvon Fmsy vaihteluvälin alarajan mukaista TACia (TAC 95 340-125 344 ja EUn TAC 83 880- 111 034) eli EUn TAC, joka olisi lähempänä 84 000 tonnia. Tämä varovaisuusperiaatteen mukainen lähestymistapa antaisin myös kannoille aikaa toipua.

Riianlahden silakan osalta ympäristöministeriö voi kannattaa esillä olevaa esitystä, joka on ICESin neuvon mukaisesti eli TAC olisi 30 394- 45 235 tonnia, huomioiden kuitenkin silkan tilanteen muualla Itämeressä niin tulisi pyrkiä alempaan kiintiöön eli n. 30 000 tonniin.

Läntisen silakkakannan osalta ympäristöministeriö kannattaa esillä olevaa esitystä nollasaaliista, joka noudattaa ICES:n neuvoa..

Kilohailin osalta ICES suosituksen mukaisesti vuoden 2025 EU TAC olisi Venäjän osuuden jälkeen 117 071 – 152 082 tonnia. Tässäkin tulisi pyrkiä lähemmäs esitettyä alarajaa kuin vaihteluvälin ylärajaa.

Itäisen turskakannan osalta ICESin suositus perustuu varovaisuusperiaatteeseen ja sen mukaisesti kalastusta ei tulee harjoittaa tämän kannan osalta eli turskalle asetetaan ainoastaan sivusaalis- TAC. Ympäristöministeriö tukee esitystä. Samoin ympäristöministeriö tukee kuturauhoitusta (touko-elokuu) ja vapaa-ajankalastuksen kieltämistä turskan pääasiallisilla esiintymisalueilla 24-26. Samoin troolikalastuksen valvontaa turskan lisääntymisalueilla tulee tehostaa. Sivusaaliiksi jääviä turskia tulisi voida kohdennetusti käyttää tutkimukseen, jotta voidaan seurata turskakannan kehitystä. Toisena vaihtoehtona voisi sallia turskaan kohdentuva pienimuotoinen kalastus alle 12 metrin pituisilla muita kuin trooleja käyttävillä kalastusaluksilla läntisen silakan vuotta 2024 koskevan ratkaisun mukaisesti. Ympäristöministeriöllä ei ole vahvaa kantaa kummankaan ratkaisun puolesta, edellytyksenä on kuitenkin, että tällainen kalastus ei saa vaarantaa turskankannan elpymistä.

Läntisen turskakannan tila on jossain määrin kohentunut, mutta ei ole saavuttanut MSY tavoitetasoa. Ympäristöministeriö voi tukea esitystä, jossa ICESin neuvon perusteella turskalle asetetaan ainoastaan sivusaalis-TAC.

Punakampelan osalta ympäristöministeriö kannattaa ICES:n neuvon mukaista esitystä, jossa TAC olisi enintään 20 062 tonnia 22 – 32.

Meritaimenen osalta ICES toteaa neuvossaan, että meritaimeneen kohdistuvaa kalastusta tulisi vähentää luonnonvaraisten meritaimenkantojen suojelemiseksi Ympäristöministeriö kannattaa sitä, että meritaimenen kalastuskieltoa jatketaan myös vuonna 2025 neljää meripeninkulmaa kauempana perusviivoilta mitattuna.